

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

7 Hic non condemnet, similis quem culpa remordet.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

deitate contendere, quatenus nostro libramine, qua fuerit apud vos antiquitus Archiepiscopalis ecclesia, luce clarius innotescat: & deinceps omni ambiguitate recita, quam sequi Episcopi vestri debeant, inenctanter agnoscant. Neque enim ecclesias Dei per discordias regum, divisionis aliqua pati damna necesse est, eum (quantum ex se est) pacem, quam prædicant, servare situdeant in vicem, & in omnes.

¶ Subrogati possunt ¶ Sic restitutum est ex aliquot re-
futa & valde emendatis codicibus. Antè logebatur, subrogari
possunt.

¶ pars. Alias autem irrita erit Episcoporum sententia, & à syn-
do retractanda.

C. XI. ¶ Dammato injusta irrita est, & à syn-
do retractanda.

Unde Felix Papa I. epist. prima ad Paternum.

¶ Irrita a esse censemus & i injustam Episcoporum
damnationem, & idcirco à synodo retractandam, ita ut
oppressis ab omnibus, in cunctis subveniat causis.

¶ Et injustam ¶ Sic in originali, & antecedit vox, ali-
ter: sed in decreto Iulii, & in concilio Carthaginensi quarto (unde
citatur infra n. 9. 3. c. irritam.) & in capitulis Hadriani, & apud
Anselmum est, irritam esse injustam Episcoporum dam-
nationem, &c. que lectio videtur magis convenire cum rubrica
huius capituli.

Quod autem metropolitanum suum continere, & aliorum ju-
dicium alius expetere non liceat, Sixtus b Papa III. restituit in
epist. ad orientales Episcopos, c. 3. dicens.

C. XII. ¶ Peregrina judicia sunt submovenda.

Peregrina judicia (salva in omnibus Apostolica aucto-
ritate) generali sanctione prohibemus: quia indi-
gnum est, ut ab extraneis iudicentur, qui comprovin-
ciales, & à se electos debent habere iudices, nisi fuerit
appellatum.

C. XIII. ¶ De eodem.
Item Anacletus d Papa, epist. 1. c. 3.

Eges ecclesie Apostolica firmamus auctoritate, & pe-
regina judicia submovemus. Unde & Dominus
inventionem faciens Lorch e, per Moysen loquitur di-
cens: [Ingressus es quidem (inquunt) ut advena, num-
quid ut iudices?]

C. XIV. ¶ Nulli liceat aliarum provinciarum
iudicium expetere.

Item Innocentius f Papa ad Viliarium Rothoma-
gensium Episcopum, epistola 2. c. 3.

¶ Non g liceat cuiquam (sine præiudicio tamen Roma-
nae ecclesie, cui i in omnibus causis reverentia, &
auctoritas debetur) relictiis his sacerdotibus, qui in ea-
dem provincia Dei ecclesias nutu divino gubernant, ad
alias convolare provincias, vel aliarum provinciarum
Episcoporum judicia expetere h, vel pati. Quod si
quis præsumpserit, & ab officio cleri submotus, & injuri-
atum reus ab omnibus iudicetur.

¶ Cui ¶ In epistola & Marcelli & Innocentii legitur, sine
præiudicio tamen Romanae ecclesie, cui i in omnibus
causis debet reverentia custodiari: quomodo a postrema concel-
lorum in quatuor tomis editione absint illa duo voces, sine præi-
udicio: que madmodum, & paulo inferius ibi, vel aliarum pro-
vinciarum Episcoporum judicia expetere, vel pati: que
tamen habentur in aliis locis indicatis.

a Et in decreto Iulii cap. 27. Ca. Hadriani, c. 18. n. 9. c. irritam ex Carth. c. 28. Anst. lib. 3. c. 69. b Et inter decreta hie-
geni c. 4. in epist. 2. Felice inter decreta Iulii, c. 16. In C. Hadriani, c. 19.
in adjectis capitulis. c al. extrin. Polye. 15. tit. 5. Anst. lib. 3. c. 70.
d Burch. lib. 1. cap. 147. Ivo p. 3. cap. 200. & p. 6. c. 347. e Gen. 19.
f Et Marcellus epist. 1. in codice canonum, inter decreta Innocentii.
Capitularium l. 4. c. 287. g Anst. lib. 2. c. 3. c. 79. h al. ex-
p. 1. i al. cap. 1.

Reverentia autem, qua Apostolica debetur Ecclesie, & eius au-
thoritas intelligenda est, cum vel ad ipsam appellatum fuerit, vel ab
ea iudices electi conceduntur. Unde Sixtus a Papa cum diceret
[comprovinciales & à se electos debent habere iudices] statim sub-
iungit (nisi fuerit appellatum.)

C. XV. ¶ Absque Apostolica sedis decreto extra-
neos iudices adire non pos-
sumus.

Item Anacletus Papa, epist. 1. c. 3.
¶ Naqueque b provincia tam iuxta ecclesie, quam iux-
ta sæculi leges, suos debet iustos, & non iniquos ha-
bere iudices, & non extraneos c, nisi Apostolicæ sedis
hujus decreverit auctoritas.

C. XVI. ¶ Nisi per appellationem, alterius pro-
vincie iudices adire non
oportet.

Item ex Romana d Synodo.

¶ Neminem e exhiberi de provincia ad provinciam,
vel ad comitatum oportet, nisi ad relationem iudi-
cis, ad quem i fuerit appellatum, ita ut actor rei forum
sequatur. & infra. ¶ Illa 2, qua sunt per unamquam-
que provinciam, ipsius provincie synodus dispentet, sicut
in Nicano constat decretum esse concilio.

¶ Ultra provincie terminos accusandi licentia non
progrediatur. Omnis accusatio intra provinciam audi-
tur, & à comprovincialibus terminetur, nisi p prælatus
sit, qui accusatur.

¶ Ad quem fuerit appellatum ¶ Hec sunt addita ex
Hadriano, epistola synodica Felici & Ivone.

¶ Illa, qua ¶ Hinc usque ad finem in capitulis tantum Ha-
driani sunt inventa.

¶ Nisi prælatus sit, qui accusatur ¶ Verba hæc neque in
capitulis Hadriani, neq, in antiquioribus Gratiani exemplaribus le-
gentur: in aliis vero, locis ipsorum, sunt hæc, nisi ad sedem Apo-
stolicam fuerit appellatum.

C. XVII. ¶ De eodem.
Item Sixtus.

¶ Si quis clericus super quibuslibet criminibus accusa-
tus fuerit, in provincia, in qua consistit ille qui accu-
satur, suas exerceat f actiones: nec existimet g eum
accusator suus alibi, aut longius ad iudicium pertrahen-
dum h.

¶ Caput hoc, quod citatur ex Sixto, in nulla epistola Pontificum
huius nominis est inventum. In aliquot vetustis exemplaribus
est tantum. Item, ut videatur citari eadem Synodus Romana, qua
in superiori capite, id est, que continetur in capitulis Hadriani:
Ivo autem part. 6. cap. 318. citat ex Eleutherio: cap. autem 329. ci-
tat ex Felice primo.

C. XVIII. ¶ Ubi crimen admittitur, ibi causa
ventilatur.

Item ex decreto Hadriani i Papa:
¶ Ubi crimen objicit, sciat k se probaturum. Reverta l:
¶ Ubi causa agatur, ubi crimen admittitur.

QVÆSTIO VII.

¶ Quid iudex esse non possit, quem curi res par aut major
ps macula inficiat, multo auctoritatibus probatur.

a Suprà ead. c. peregrina. b Anst. lib. 3. c al. extrin. d In ca. Hadriani, c. 8. & 10. Felix I. epist. 2. Ivo p. 5. cap. 248. &
p. 6. c. 37. e Suprà ead. ultra. infra. 5. q. 2. c. duodecim. f Item
Hadriani. Eleutherius ad Gallia provin. Felix I. epist. 1. in decretis
Iulii c. 25. In c. Hadriani, c. 7. Ivo p. 6. c. 318. & 329. f al. exerat.
g al. asmet. h al. pertrahendum. i In c. Hadriani, c. 32. &
suprà ead. c. ibid. semper ex Feliciano. k al. scribat. l Burch.
d. 16. c. 3. Ivo p. 6. c. 324. Pannon. lib. 4. c. 75.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

C. I. ¶ Infames, iudices esse non possunt.

Dicit enim sancta Romana & synodus.

Infamis persona, nec procurator esse potest, nec cognitor.

Tria sunt, quibus aliqui impediuntur, ut iudices non fiant: [Natura, ut surdus, & mutus, & qui perpetuo furiosus est, & impubes: quia iudicio carent. Lege qui senatus amovet b est. Moribus, scilicet minima & servi: non quia non habeant iudicium, sed quia receptum est, ut civilibus officiis non fungantur.]

¶ Prior pars huius capituli usque ad vers. cognitor. habetur in epistola secunda Felicis primi, in qua refert synodum a se habitam: quod in principio epistola commemorat huius verbi: Nos vero ad supplementum vestrum fratres & coepiscopos nostros vocavimus amplius quam septuaginta, cum quibus hac, quae subius habentur inserta, regulariter tractanda decretevimus. Eadem pars habetur in capitulis Hadriani, quae sunt superius ead. q. 3. c. accusationes. adnotatum est, nomine Romane synodi interdum citantur. Reliqua vero huius capituli videntur esse Gratiani, sumpta tamen ferè ad verbum ex l. cum prator. vers. quidam enim. ff. de iudicio, quemadmodum & in sequenti capite multa colliguntur ex variis legibus Digestorum & Codicum. Quamobrem in antiquioribus codicibus omnia haec usque ad c. qui sine peccato. conjuncte habentur.

Verumtamen, si servus, dum putaretur liber, ex delegatione sententiam dixerit, quatenus postea in servitutem depulsus sit, sententia ab eo dicta, rei iudicata firmitatem tenet.

C. II.

In Digestis c. tit. de postulando.

Infames a non possunt esse procuratores, vel patroni causarum. Sunt autem tres ordines eorum, qui postulare prohibentur. ¶ Est autem postulare, defectum suum, vel amici sui in iure apud eum, qui iudicium praestitit, exponere, vel alterius desiderio contradicere. ¶ Nam, ut praemisimus, non postulantium tres ordines sunt. Quidam prohibentur omnino postulare, vel propter aetatem, ut minores decem & septem annis; vel propter casum, ut surdus, qui profusus non audit. Alii prohibentur, ne pro aliis postulent, vel propter sexum, ut foemina; vel propter casum, ut utroque lumine orbati, vel propter notam turpitudinis, ut ille, qui corpore suo muliebria passus fuit; nisi forte vi praeconum, vel hostium stuprati probentur. Similiter qui capitali crimine, vel calumniae & causae publico iudicio sunt damnati, vel qui operas suas locaverunt, ut cum bestis depugnarent in arena, pro aliis postulare prohibentur. His personis pro se allegare permittitur, pro aliis postulare prohibetur: nisi forte tutelam impuberum, vel curam adolescentium non affectatam, sed necessariam administrant. Pro his enim quorum curam gerunt, eis postulare conceditur. Alii enim omnes, qui ut infames notantur, nisi pro se, & pro certis personis, postulare non possunt, nisi in integrum restitutionem acceperint.

¶ Permittitur s. autem eis postulare pro parente, pro patrono, patronave, liberis, parentibusque patroni, patronaque: pro liberis etiam suis, fratribus & sororibus, uxore, locero, locru, genero, nuru, vitrico, noverca, privigno, privigna, pupillo, pupilla, furioso, furiosa, fatuo, fatua, muto, surdo, prodigo, & adolescente. ¶ Item g pro iis, quibus propter infirmitatem curatores dari solent, & qui negotiis suis aliquo perpetuo morbo super-

esse non possunt. ¶ Omnes autem, qui non sponte sed necessario funguntur officio, sine offensa edicti postulare possunt, etiam si ii sunt, quibus non nisi pro se ipse postulare permittitur. ¶ Affinitates b vero in eas accipere debemus, quae quondam fuerunt, sed praesentes: Nurus & generi appellatione, & soceri, & locum & anteriores, quibus [pro] praepositio solet accedere, continentur.

2 pars. Atcentur & etiam a professione advocatorum (sicut in secundo libro Codicum, titulo de postulando munitur) qui sub nomine honorariorum ex ipsis negotiis, quatuenda susceperint, emolumentum sibi certae partem cum gravi damno litigatoris, & depraedatione potestatem inseniuntur. ¶ Item d si quis adeo procaus fuerit, ut non ratione, quae probis putet esse certandae opinionis suae imminutionem patiatur. Praeterea licet advocato ullum contractum inire, nullam partem conferre cum eo litigatore, quem in proprium cepit fidem, nec ex industria iurgium prorahere.

¶ Appud urbem Romanam etiam honoratis, qui hoc putaverint eligendum, coufque liceat orare, quales maluerint, videlicet, ut non ad turpe compendium, impemque deformem huc arripitur occasio. Nam si hoc, pecunia capiantur, veluti degeneres inter vilissimos numerabuntur. ¶ Si e vero in uno aduocato duo, tantum praeteris fuerint, vel plures, quomodo sit hilarior, in iudicantis officio sit, ut par causa distribuatur, & exaequetur partibus auxilium litigatorum. ¶ Si f quis vero monitus a iudice, ea excoptione, quae nequeat comprobari, cuiusque partem patrimonium denegaverit, careat foro: sciat etiam puerque sibi ad agendum copiam posse restitui. ¶ Si g quis tenet ex litigatoribus detectus fuerit separari tabulam plurimum, & adversari suo tali fraude liberari pariter defensionis copiam, ostendet, proculdubio inquam a se item foveri, & auctoritatem iudicantem a se elusam experietur. ¶ Item, quamvis illi, qui causam h. fisci egissent, prohibentur adve: sus fidei iudicio trocinium praestare; tamen hodie etiam adversus h. f. cum patrociniis possunt exhibere privatis, dum tamen causam declinent suspicere, quam tractaverant, dum fisci advocati fuerint. ¶ Item, si i contra patrem pupilli causam egissent, tutor vel curator datus, eandem causam defendere non prohibetur. ¶ Cognitores vero c officio intelliguntur, non ex arbitrio. Nihil enim est refert, is qui arbitrium suscipit, an sit integre fama, & ignominiosus. ¶ Filius m etiam in re patris, arbitrio esse potest. Nam & iudicem eum esse posse praeterea placet. ¶ Si n quis vero iudex sit, arbitrium recipere ejus rei, de qua iudex est, & in se compromitti prohibetur lege Julia; & si sententiam dixerit, non danda poena persequitur. Servus o arbor esse non potest: libertinus potest. ¶ Porro infamia multipliciter irrogatur. Aliquando enim contrahitur genere de iudice declarati per sententiam, veluti cum iudex promissum injuriam p fecisset, hereditatem expilasset, calumniosus es. Aliquando genere poena: sicut illi, qui damnantur in g opus publicum, qui pristinum quidem statum obtinent, sed damno infamiae etiam post impletum reus subijciuntur. Aliquando genere poena, & de iudice declarati per sententiam, veluti dum fustibus r exco praerionem dicitur i rursus quibus, id est, calumniosus

a In Ca. Hadriani cap. 5. & in 2. epist. Felicis. Ansel. l. 2. c. 7. Polye. l. 1. tit. 1. b motus. org. Ivo part. 5. c. 248. & p. 6. c. 331. Pann. l. 4. c. 78. c lib. 3. tit. 1. d Ex l. 1. ff. de postulando. verbis alio modo aptatis. e al. calumnia publica iudicii. f Ex l. 2. & 3. eod. g Ex l. 4. & 5.

a Ex l. 6. b Ex l. 3. eod. c in 6. lib. 1. d l. 4. c. 1. eod. e l. 7. c. eod. f ibid. vers. si qui verò. g Item, vers. si qui autem. h Ex l. 2. c. de advocat. f. f. i l. i. qui f. de postul. k l. 3. in fin. ff. de arbitrio. l Ex l. 1. P. d. ff. de cept. arb. m l. 1. c. ff. de arbitrio. n l. 1. & 2. ibidem. o l. 1. in pr. p. l. decurionis. Ceter quibus causis inf. rursus. q l. 1. eod. x l. 1. l. 7. Cod.

es. Auquando iplo genere facti, ut exercentes impro-
bium a fœcus, & illicitè exigentes usuras usurarum, &
mulier, quæ intra b tempus, quo moris est lugere ma-
ritum, contrahit matrimonium, & qui sciens eam uxore
rem duxerit.

Idem testatur Felix Papa, & eisdem c. verbi. ¶ *Item in*
Evangelio d. qui trahens gestas in oculis, probatur non posse educere
scissuram de oculo fratris sui. ¶ *Item David in lib. Psalmorum c.*
Peccatori autem dixit Deus, quare in contrarias iustitias meas, & as-
sumi testamentum meum? &c. ¶ *Item Gregorius I. Cujus*
vita deservit, restat ut ejus prædicatione contemnatur.

¶ *Capitulum hoc (quemadmodum in superiori notatione significatum*
est) in venustioribus exemplaribus non est servatum a superiori, &
est collectio variarum legum facta à Gratiano. Sed quoniam ple-
raque verba sunt ipsorummet auctoritas, & in vulgari est distinctum
capitulum, ideo istam characteribus impressum est, quibus cetera au-
thentica capta.

¶ *Nihil enim refert Verba legi, ex quibus hunc, &*
oppositum, servus arbiter, Gratianus accepit, sunt hæc. Pa-
trius libro nono, & Pomponius libro trigesimo tertio
scribant, parvi referre, ingenuus quis, an libertinus sit;
integre famæ quis sit arbiter, an ignominiosus. In ser-
vam Labeo compromitti non posse, libr. undecimo scri-
bitur & verum.

C. III. ¶ Quæ aliorum vitia puniunt, sua prius
corrigere student.

Idem in moralibus, lib. 3. in Job. 14. 17.

Qui sine peccato est vestrum primus in illam
lapidem mittat. ¶ Ad aliena quippe punienda
peccata ibant, & sua reliquerant. Revocantur iraque in-
tus ad conscientiam, ut prius propria cortigant, & tunc
aliena reprehendant. Hinc est, quod cum tribus Benjamin
in carnis scelere fuisset obruta, collectus omnis
Israel ulticini iniquitatem voluit, sed tamen semel & ite-
rum in belli certamine ipse prostratus est. Consulto e-
nim Dominus, si ad ultionem ire debuisset, iustum
est, [ut & iet.] qui iuxta divinæ vocis imperium pe-
terit, & semel, & secundo perdidit, & tunc denum pec-
caticem tribum valde feriens penè funditus extinxit.
Quid est, quod in ultionem sceleris inflammatur, & ta-
men prius ipse prosternitur? nisi quod prius ipsi pur-
gandis sunt, per quos aliorum culpe feriuntur, ut ipsi
jam mundi perulionem veniant; qui aliorum vitia cor-
rigere solentur.

C. IV. ¶ Ille de vitia alterius iudicet, qui non
habet in seipso quod puniat.

Idem Ambrosius super [Beati immaculati] sermo-
ne 20. ad vers. [Adserationes tua-
Domine.]

Iudicet ille de alterius errore, qui non habet quod
in seipso condemnet. Iudicet ille, qui non agit eadem,
que in alio putaverit puniendâ; ne cum de alio judi-
cavit, in se ferat ipse sententiam. Iudicet ille, qui ad pro-
nuntiandum nullo odio, nullo offensione, nulla levi-
tate inducitur. ¶ *post pascha.* ¶ *Bonus iudex nihil ex*
arbitrio suo facit, de domelica proposito voluntatis: sed
iuxta leges de jura pronunciat, statuta juris obtem-
perat, non in daret propria voluntati, nihil paratum,
& medicatum domo dedit: sed sicut audit, ita iudicat,
& sicut se habet negotii natura, decernit, obsequitur
legibus, non adversatur, examinatur causam, non
mutat. Discite iudices sacculi, quem in iudicando tene-
re debetis affectum, quam sobrietatem, quam sincerita-
tem. & panis p[er]i. ¶ Qui iudicat, non voluntati suæ ob-

a. In. Cod. 22. b. In. Cod. 22. c. Sup. 93. nullus servus.
f. d. Martij. e. Psal. 29. f. Rom. 12.
in Evange. g. Ioan. 8. h. Ind. 20. i. autem orig. k. absunt
iste duo voces ab originali. l. An. 13. 27. m. al. novitate.
orig. n. scitu. orig.

temperare debet, sed tenere quod legum est. & post pauca.
¶ *In iudicando magis cordi sit veritatis custodia, quam*
obediencia voluntatis.

C. V. ¶ Gravatus criminibus iudicare non
valet.

Item Gregorius a præfationis in Job, cap. 3. al. 6.

In gravibus peccatis quis positus, dum suis premitur,
aliena non diluit. ¶ Cuncti enim liquido novimus,
quia cum is displicet, qui ad intercedendum mittitur,
irati animus proculdubio ad deteriora provocatur.
¶ *Scriptum b. quippe est, [victima impiorum abomi-*
nabiles Deo sunt, vota iustorum placabilia.] Neque e-
nim in omnipotentis Dei iudicio, quid e, sed à quo da-
tur inficitur. ¶ Hinc est enim, quod scriptum d. est,
[Respexit Dominus ad Abel, & ad munera ejus, ad Cain
autem, & ad munera ejus non respexit.] Dicitur quippe,
quia Dominus respexit ad munera, præmisit sollicitè,
quia respexit ad Abel. Ex qua re patenter ostenditur,
quia non offerens à muneribus, sed munera ab offeren-
te placuerunt. ¶ Dona i quippe & iniquorum non
probat altissimus, nec respicit in oblationes eorum, nec
in multitudinem sacrificiorum eorum propitiabitur pec-
catis.] ¶ Item. [Longè f. est Dominus ab impiis, &
orationes iustorum exaudiet.]

¶ *Dona.] Hæc non legitur ibi apud B. Gregorium: sunt*
tamen Ecclesiast. cap. 34. & repetitur infra 14. quæstion. 3. cap.
scriptum.

C. VI. ¶ Primum nosmetipsos, deinde proximos
debemus corrigere.

Item Beda in c. 8. Ioannis de iudicio adultera.

Postulatus Dominus iudicare de peccatrice, non sta-
tim dat iudicium, sed prius inclinans se deorsum,
digito scribebat in terra, ac sic demum quam obnixè ro-
gatus iudicat, nos videlicet typicè instituens, ut eum,
qualibet proximorum errata conspiciamus, non hæc ante
reprehendendo iudicemus, quam ad conscientiam nos-
tram humiliter reversi, digito eam discretionis soler-
ter exculpamus, & quid in ea conditori placeat, quidve
displiceat, sedula examinatione dirimamus, iuxta illud
Apostoli. ¶ *Frater, si præoccupatus fuerit homo in*
aliquo delicto, &c.] & infra. ¶ Qui b sine peccato est
vestrum, id est, primo vos ipsi iustitiam legis implere, &
sic innocentes manibus, & mundo corde ad lapidandam
eam concurrite.

C. VII. ¶ Sacerdos primum sua peccata, deinde
aliena detergat.

Item Augustinus ad quendam contem.

Sacerdos i, ut sapiens & perfectus medicus, primum
sciat curare, & peccata sua, & postea aliena vulnera
detergere & sanare, & non publicare.

Item in Evangelio I sal insatuatum ad nihilum utile esse dicitur,
nisi ut projiciatur foris, & ab hominibus conculetur. ¶ Ex
quibus omnibus datur intelligi, quod criminis alterius crimine
iudex esse non potest, & seipsum condemnat, dum in alterius crimine
sententiam profert. Sed obicitur, Saul in curia à Domino esset re-
probatus, populum Dei iudicabat, & eius iudicium in universa popu-
lus exercebat. Item, David eum esset adulter & homicida, inter-
rogatus à Phipha, sententiam in dicitur dedit, qui ovem pauperis
rapuit, dicens n. [Iudicium mortis est vno hinc.] Item Salomon
cum amore muliercularum Deos gentium coleret, tamen in vni-
sa plebs Israelitica ad eum iudicium convolvebat. Sic & Achab o-
quantum coleret Baal, tamen decem tribus iudicabat. Multi er-
iam alii tam in veteri testamento, quam in novo inveniuntur,
quorum vitia cum esset blasphemabilia, tamen eorum sen-

a. Tact. p. 1. c. 11. b. Prover. 15. 14. q. 3. scriptum est. ex epist.
126. 1. 7. ad Ricardum Regem. c. quid dicitur orig. d. Gen. 4.
e. Eccles. 34. f. Prover. 15. g. Gal. 6. h. Ioan. 2. i. An.
1. 7. v. 101. k. al. diluere. l. Martij. m. 1. Reg. 22. n. 3. Re-
gum 11. o. 3. Reg. 16.

tentia, quia ex officio suo servata iudicarii ordinis integritate proceperit, invenitur servata. Vide & Dominus ait in Evangelio a [Super cathedram Moysi sederunt scribae & Pharisei, etc.] Hinc liquido constat, quod mali pastores, dum sententia iusti examini aliorum crimina serunt, sibi ipsi nocent, dum sine exemplo sua emendationis aliorum vitia corrigere curant: subditis vero present, se eorum increpatione correcti, vel sententia coerciti, vitam suam in melius commutare didicerint. Ac per hoc dum ab ecclesia tolerati fuerint, eorum iudicium subterfugere non licet.

¶ In vetusta impressione epistolarum B. Augustini extat epistola longissima ad Iulianum comitem, in recentioribus autem omnium operum editionibus habetur quarto tomo, sub titulo de salutaribus documentis, in cuius libelli cap. 52. hoc est caput.

QUESTIO VIII.

Quod autem Episcopus ab uno tantum audiri, vel b iudicari non debeat, Zepherinus Papa testatur, epistola prima ad Episcopos Siciliae, dicens.

C. I. ¶ Episcopus non nisi a pluribus audiat & iudicetur.

Accusatores e Episcoporum omni careant suspitione, quia columnas suas Dominus firmiter stare voluit, non a quibuslibet agitari. ¶ Nullum namque eorum sententia a non suo iudice dicta constringat; quia & leges seculi id ipsum fieri precipiunt. ¶ In codice 1 libro septimo, titulo de sententiis & interdictis omnium iudicum; lege penultima. [Cuius in agendo quis observat arbitrium, cum habere etiam contra se iudicem in eodem negotio non dedignetur.] ¶ Iudices 4 duodecim quilibet Episcopus accusatus (si necesse fuerit) eligat, a quibus eius causa iuste iudicetur. Nec prius audiatur, aut excommunicetur, vel iudicetur, quam ipsi per se eligantur, & regulariter vocato a ad suorum primo conventum Episcoporum, per eos eius causa iuste audiatur, & rationabiliter discernatur. Finis vero eius causae ad sedem Apostolicam deferatur, ut ibidem terminetur. Nec antea finiatur (sicut ab Apostolis, vel successoribus eorum olim statutum est) quam eius auctoritate fulciatur. ¶ paulo superius. ¶ Absens f. vero nemo iudicetur. Nisi a ex contumacia absens fuerit: quia & divina & humana hoc prohibent leges.

¶ Vt Codice] Hinc usq. ad vers. Iudices, non sunt in epistola Zepherini, neg. in vetusta Gratiani codicibus.
2 ¶ Nisi ex contumacia absens fuerit] Hac absint a pluribus, nam scriptum est epistola ipsa, & Anselmo & Ivone. Infra vero ead. g. 9. c. Absenti habentur tanquam Gratiani verba.

C. II. ¶ Aquo Episcopi audiat Episcopus, qui reatum incidit.

Item Felix Episcopus dicit in concilio Carthagenensi II. c. 10.

Suggero secundum g statuta veterum conciliorum, ut si quis Episcopus (quod non optamus h) in reatum aliquem incurrerit, & nimia necessitas ei fuerit non posse plurimos congregare, ne in crimine remaneat, a duodecim audiatur Episcopis 1.

¶ Episcopis] Qua hoc loco in capite decimo concilii Carthagenensis secundi adduntur, referuntur infra 11. g. 7. c. Felix. & ibi notabitur varietas.

a Math. 23. b al. G. c Ansel. l. 2. c. 38. Ivo part. 5. c. 241. d 5. quest. 4. duodecim iudices. Ansel. lib. 3. c. 45. e al. vocatur. f Inf. ead. quest. 9. absenti. Ansel. l. 3. c. 61. g V. quest. 7. Felix. in concilio Triburen. c. 10. Ansel. l. 3. c. 46. Burch. l. 1. c. 149. Ivo p. 5. c. 242. h al. opinamur.

QUESTIO IX.

Decussatoribus vero, vel testibus, quod in aliquo voerem accusationis, vel investigationis exhiberentur, multorum auctoritatem liquet.

C. I. ¶ Nisi reo presente, accusator non audiat.

Item Telephorus Papa epistola unica.

Accusatori a omnino non credi decernimus, quod sententia ad verlaro causam suggerit, antequam iustis iustam discussionem.

C. II. ¶ Absente adversario sententiam ferri non licet.

Item Eleutherius Papa in epistola ad Episcopos Gallia.

Aveant b iudices ecclesia, ne absente eo, cuius causa ventilatur, sententiam proficiant, quia irrita est imò etiam & causam in synodo pro facto dabunt. Iudicis vero nec calumnia, nec vox audiat.

C. III. ¶ Reo absente accusator non audiat.

Item Calixtus Papa epistola secunda, ad Episcopos Gallia.

Absente e eo, quem accusare voluerit, quisquis a accusatori non credatur, quia sine scripto edicto, per scriptum autem nunquam recipiatur: quia scripturam nullus accusare, vel accusari potest; sed per voce, & praesente eo, quem accusare voluerit, suam quae agat accusationem.

C. IV. ¶ Quae in absente geruntur, omnia evacuantur.

Item Cornelius Papa ad Rufinum episc. c. 2.

Omnia e, quae adversus absentes in omni negotio aut loco aguntur, aut iudicantur, omnino evanescunt: quoniam absentem nullus addicit, nec illa testis mnat.

C. V. ¶ Non iudicetur qui praesentialiter accusatus, vel convincitur.

Item Marcellus Papa ad Maxentium episc. 2.

Non oportet quemquam iudicari, vel damnari priusquam legitimum habeat praesentes accusatores, locumque defendendi accipiat ad abluenda mina.

C. VI. ¶ De eodem.

Item Damasus ad Stephanum Archiepiscopum, episc. 3. c. 8.

Habetur f quoque in decretis sanctorum Patrum sancitum, non fore canonicum, quemquam condotum iudicare, vel damnare, antequam a accusatore nonie examinatos praesentes habeat, locumque defendendi accipiat, id est, iudicium ecclesiasticas ad abluenda crimina.

C. VII. PALEA.

[Item Damasus ibidem continenter.]

Nec g extra propriam i har provinciam prius a discussionis accusatio, sine Apostolica praecipone, cui in omnibus causis debet reverentia custodiatur, quoniam & antiqua docet hoc Patrum regula, in qua & Imperialia a pariter statuta concipiunt. Criminosi inquit, discussio ibi agenda est, ubi crimen admittitur est. Nam alibi criminum reus prohibetur audiri. Et alibi in canonicis precipiunt. [Quaecumque negotia in suis locis, ubi orta sunt, finienda sunt] & reliqua restat.

2 Ansel. l. 3. c. 12. & 97. In rescripto Iulii, c. 24. In conc. Carth. c. 30. In cap. Hadrian. c. 53. In capitul. l. 7. c. 219. Burch. l. 1. c. 4. b Ansel. l. 3. c. 27. Ivo p. 5. c. 219. c Sup. 2. g. 1. c. 7. Ansel. l. 3. c. 62. f Ansel. l. 2. c. 39. Ivo p. 6. c. 247. g Ansel. & Ivo l. 1. c. 1. i Cod. ubi de crim. agi oport. l. 1. & in ead. Theod. l. 9. m. 1. in expositione legis 2.

